

- واقعیت این است که من وجه تمایزی از شرکت آبران با دیگر شرکت‌های مشاور همکار نمی‌بینم و هر شرکت سعی می‌کند در بخش سازندگی کشور خدمات مهندسی ارزنده ارائه دهد و در مجموع مکمل یکدیگر هستند. در حال حاضر بیش از ۸۰۰ شرکت عضو جامعه مهندسان مشاور هستند و متأسفانه شاید در همین حدود شرکت هم عضو جامعه نباشند. این خود جای آسیب‌شناسی دارد که علت چیست و کوتاهی از کدام طرف است؟ ماهیت شرکت‌های مهندسی مشاور بر این است که بر علم و عمل استوار باشند. طراحی اهمیت بسیار دارد ولی در اجرا اگرچه مهندس مشاور رأساً عامل اجرایی نیست، ولی در کنار شرکت پیمانکار واجد شرایط می‌تواند و باید در ارتقای کیفی مسائل اجرایی تاثیرگذار عمده باشد. علاوه بر آن تجربیات خود را در طراحی‌های آتی به کار بندد و در این جهت قدمت مهندس مشاور می‌تواند ثمره‌اش را در ارتقای کارهای آتی خود نشان دهد.

مهندس علی ربوبی

مدیرعامل مهندسی مشاور آبران

*** لطفا وضعیت آب و فاضلاب کشور در حال حاضر را تشریح کرده و چشم انداز آتی را بیان کنید.**

- معروف است که آب مایه حیات است و می‌شود اضافه کرد که دفع فاضلاب هم که ثمره مصرف آب است مایه تندرستی جامعه است. در ایران آبرسانی به جوامع شهری از حدود ۱۰۰ سال قبل شروع شده که ظاهراً شهر بیرجند از اولین شهرهای کشور است که شبکه توزیع آب شرب شهری را تجربه کرده و بعد به تدریج شهرداری‌ها توزیع آب شرب را به عهده گرفتند. در مورد فاضلاب شهری هم اولین مورد، فاضلاب شهر اصفهان بوده که در دهه ۴۰ به صورت مدرن طراحی و اجرا شده که آن هم از کارهای مطالعاتی شرکت دکتر مهندس غلامرضا کورس بوده که در سال‌های اولیه کار مهندسی من بوده و از مهندسی آلمانی شاغل در این شرکت آموزه‌های خوبی دریافت کرده‌ام. در این مورد خاطره جالبی دارم که مهندس حجازی مدیرعامل آب و فاضلاب اصفهان بود و نقل می‌کرد برای دریافت اعتبار فاضلاب اصفهان به سازمان برنامه مراجعه کرده و کارشناسان نمی‌دانستند که منظور از طرح فاضلاب چیست و تصور می‌کردند همین نهرهای کنار خیابان است. ایشان توضیح داده‌اند که اگر فیلم بینوایان ویکتور هوگو را دیده باشید همان کانال‌هایی که ژان وال ژان از درون آن‌ها فرار می‌کرد شبکه فاضلاب شهر پاریس است. بعد از مدتی متوجه شدند که این امر حساس نیاز به تشکیلات تخصصی جداگانه دارد و متعاقب آن تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب تصویب و اجرا شد که به صورت تخصصی این دو صنعت در سطح کشور به مرحله طراحی و اجرایی رسیده است.

*** لطفا ضمن معرفی مختصر شرکت مهندسی مشاور آبران، یک معرفی اجمالی از سوابق خود ارائه فرمائید.**

- تاریخچه مهندسی مشاور آبران به سال ۱۳۳۲ بازمی‌گردد که در آن زمان روان شاد دکتر مهندس غلامرضا کورس اولین موسسه مهندس مشاور ایرانی در کشور را در زمینه آب و فاضلاب شهری در ایران تاسیس نمود و من هم از سال ۱۳۴۴ دو سال بعد از فارغ‌التحصیلی دانشکده فنی دانشگاه تهران در این موسسه مشغول کار شدم. پس از تغییراتی سازمانی در شرکت، فعالیت‌های خود را تحت عنوان "مهندسی مشاور آبران" در سال ۱۳۶۰ به عنوان مدیرعامل ادامه دادم و فعلاً به ۴۰ سال فعالیت شرکت آبران نزدیک شده‌ایم. در دهه اول فعالیت آبران به علت شرایط موجود و به خصوص ادامه جنگ تحمیلی، منجر به تعدیل نیرو شدیم و به تدریج تعداد بیش از ۱۰۰ نفر کارشناسان ایرانی و خارجی به ۱۰ نفر تقلیل یافت. تنها کار در دست اقدام، اتمام کارهای اجرایی و به بهره‌برداری رساندن تصفیه‌خانه شماره ۲ آب اهواز در زیر بمباران‌های دشمن در سال ۱۳۶۴ بود. از سال ۱۳۷۰ که به دوران سازندگی معروف شد هم‌زمان با ابلاغ قراردادهای جدید مطالعاتی، آبران هم توسعه یافت و با تمام نوسانات وضعیت اعتبارات عمرانی کشور و مقاومت در مقابل تمام کمبودها به شرایط امروز رسیده‌ایم، حفظ وضع موجود و حتی توسعه آن.

*** وجه تمایز شرکت شما با دیگر شرکت‌های مشاور در چیست؟**

* وضعیت آموزش و پژوهش در مهندسان مشاور و ارتباط

آنها با دانشگاه ها و مراکز پژوهشی چگونه است؟

- این وضعیت دوطرفه و بسیار ضروری است ولی آن طوری که باید و شاید جا نیفتاده و بسیار ضعیف عمل می‌شود. تجربه نشان می‌دهد که اگر مشاور هم بخواهد این ارتباط را برقرار کند در طرف مقابل عملاً چنین اشتیاقی وجود ندارد. پائین‌ترین سطح چنین ارتباطی کارآموزی فعال دانشجویان در شرکت‌های مشاور است. من چون در دانشکده فنی دانشگاه تهران تحصیل کرده‌ام طبعاً گرایش خاصی به حفظ ارتباط داشته‌ام و در پاسخ درخواست‌های سالانه دانشکده فنی که در اواخر هر سال تحصیلی به شرکت ما می‌رسید درخواست تعدادی دانشجوی کارآموز می‌کردم و هیچ پاسخی دریافت نمی‌کردم. حتی با رئیس وقت دانشکده فنی هم مطرح کردم که این نقص را قبول داشت. البته این اواخر بهتر شده و چند دانشجویی که برای کارآموزی معرفی کردند اکنون در شرکت ما مهندسین قابلی شده‌اند و به تدریج به سطح مدیر پروژه هم رسیده‌اند. در سطوح بالاتر هم ضرورت دارد که ارتباط صنعت و دانشگاه ارتقا یابد. در این صورت، هم دانشگاه از مسائل تئوری وارد مسائل اجرایی می‌شود و هم مهندسین مشاور از مسائل علمی روز دور نمی‌مانند. در همین جا پیشنهاد می‌کنم جناب دکتر تابش که ید طولانی در این زمینه دارند این ارتباط را حداقل برای دانشکده فنی تهران به خصوص در مسائل پژوهشی پررنگ‌تر فراهم نمایند. به نظر من تنظیم تفاهم‌نامه‌ای بین دانشکده فنی دانشگاه تهران و جامعه مهندسان مشاور می‌تواند مقدمه‌ای برای رفع خلاءهای موجود باشد. البته با شرط پیگیری‌های دو طرف در عملیاتی کردن آن و نه به صورت تشریفاتی و روی کاغذ.

* شرکت شما به عنوان یک شرکت مهندسان مشاور چه

ارتباط ارگانیک با دانشگاه داشته است؟ چه قدر توانسته

برای دانشگاه مسئله تعریف کند و چه قدر از پژوهش‌های

دانشگاهی را برای رفع مشکلات خود به کار گرفته است؟

- در شرایط موجود ارتباط ارگانیک با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به صورت روان وجود ندارد و شرکت مشاور هم به خاطر اجبار در انجام طرح‌های محوله نمی‌تواند منتظر بوروکراسی مستقر در ارگان‌های دولتی باشد. ولی در انجام قراردادهای جاری شرکت که وزن کارهای پژوهشی آن غالب است از طریق استفاده از کارشناسان عالی‌قدر دانشگاهی توانسته‌ایم خدمات مهندسی قراردادی مورد نیاز را به دست آوریم. در این گونه موارد به روابط برد-برد دو طرف قرارداد رسیده‌ایم.

* مهم‌ترین چالش‌های پیش رو در حوزه آب و فاضلاب در

کشور را چه می‌دانید؟

اگرچه متأسفانه چالش‌های پیش رو در این حوزه بسیار زیاد است. ولی به نظر من مهم‌ترین چالش در شرایط حاضر موضوع بهره‌برداری صحیح از سرمایه‌گذاری‌های موجود در صنعت آب و فاضلاب در سطح کشور است که طی چندین دهه سرمایه‌گذاری شده و نیاز به راه‌کارهایی برای محافظت از این سرمایه‌گذاری انجام شده و حیاتی دارد. این مهم میسر نمی‌شود مگر با داشتن طرح‌های مدون. در درجه اول نگهداری تاسیسات و تجهیزات و در درجه دوم جلوگیری از تلفات آب و بهره‌گیری مناسب از فاضلاب به دست آمده، و این هر دو نیاز به طرح‌های مدون و کارشناسان مجرب دارد. میزان سرمایه‌گذاری انجام شده را می‌توان به قیمت روز محاسبه نمود که رقم نجومی خواهد شد. اکثراً ضعیف‌ترین مهره‌های شرکت‌های آب و فاضلاب یا آب منطقه‌ای در بخش بهره‌برداری متمرکز هستند. درحالی‌که باید قوی‌ترین مهره‌ها را در این بخش گماشت.

* دلیل عقب‌افتادگی وضعیت شبکه‌های جمع‌آوری و

انتقال فاضلاب چیست و چه برنامه‌ای برای جبران این

عقب‌افتادگی وجود دارد؟

- اصولاً چون شبکه‌های جمع‌آوری و انتقال فاضلاب در شهرها به صورت ثقلی انجام می‌شود، لذا نگهداری و پایش آن‌ها اهمیت به‌سزائی دارد. به خصوص اگر در طراحی و نصب لوله‌ها مسائل فنی مو به مو اجرا نشود. ورود آب‌های سطحی به شبکه فاضلاب به جز آن‌چه در طراحی در نظر گرفته شده، اکثراً در عمل اتفاق می‌افتد و این موضوع خسارت‌های جبران‌ناپذیر به شبکه وارد می‌کند. راه‌کار، به کارگیری کارشناسان مرتبط و پایش مداوم شبکه و انجام شستشوهای مندرج در اسناد بهره‌برداری است و نیاز به کادر متخصص و ماشین‌آلات مرتبط با آن‌را دارد. به نظر من واگذاری این مهم به شرکت‌های بخش خصوصی مجرب و مجهز طبق ضوابط خاص و سخت‌گیرانه عملی است. نه مانند آن‌چه فعلاً عمل می‌شود که قیمت پیشنهادی ملاک عمل است و مخرب تاسیسات موجود.

* ناظرین شرکت شما در اجرای پروژه‌های طراحی شده تا

چه حد بر سر اصول رسیدگی می‌کنند؟

- طبیعی است که ما سعی می‌کنیم ناظرین مجرب و مورد اعتماد را در نظارت پروژه‌های اجرایی به کار بگیریم و در حد امکان از آن‌ها می‌خواهیم بر سر رعایت اصول فنی و تحت‌تاثیر قرار نگرفتن از نظرات غیرفنی مقاومت کنند و در این راه، پای‌بند اخلاق حرفه‌ای باشند. اکثراً موفق بوده‌اند و در مقابل نظرات غیرفنی و تحمیلی مقاومت می‌کنند. ولی باید اعتراف کرد که در شرایط موجود، کار سختی است و لازم است که مجریان طرح رتبه‌بندی شوند تا طی ضوابط خاص انجام وظیفه نمایند. در این صورت از

این بابت مشکلی وجود نخواهد داشت.

* نقش و جایگاه انجمن را در توسعه و رشد علوم و صنعت

آب و فاضلاب کشور در چه حد می‌دانید؟

- واقعا جای چنین انجمنی در صنعت آب و فاضلاب کشور ضروری بود و همچون IWA که در بخش آب و فاضلاب حرف آخر را در جهان می‌زند، این انجمن هم می‌تواند با توسعه همه جانبه و همت هیئت مدیره محترم و همکارانشان جای خالی بومی‌سازی صنعت آب و فاضلاب در کشور را از نظر علمی و عملی پر کند.

* برای تقویت حوزه آب و فاضلاب از طریق همکاری جامعه مهندسان مشاور و انجمن آب و فاضلاب ایران چه پیشنهادی دارید؟

- همکاری انجمن آب و فاضلاب ایران با جامعه مهندسان مشاور به دو صورت امکان پذیر است. یا تنظیم تفاهم‌نامه بین انجمن و جامعه مهندسان مشاور و یا بین انجمن و گروه آب و فاضلاب جامعه که تخصصی تر است. به نظر من در این زمینه امکان پایه‌گذاری و همکاری وجود دارد و می‌تواند به نتایج ارزنده‌ای انجامد.

* ضعف بهره‌برداران از شبکه‌ها و تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب را در چه مواردی می‌دانید؟

- با توجه به این که میلیاردها میلیارد تومان سرمایه تاسیسات آب و فاضلاب شهری به دست بهره‌برداران سپرده می‌شود اهمیت نگهداری اصولی از آن‌ها کمتر از سرمایه‌گذاری و احداث آن‌ها نیست. متاسفانه در شرکت‌های آب و فاضلاب سال‌های سال است این مهم کمتر مورد توجه مسئولان رده بالا نیست و شاید از ضعیف‌ترین مهره‌ها استفاده می‌کنند. راه حل آن به کار گماردن مبرزترین کارشناسان که دوره‌های آموزشی خاص در مراجع ذیربط را گذرانده باشند است. انتخاب مراجع ذیربط نیز نیاز به تهیه ضوابط و آموزش خاص دارد. خلاصه عرض کنم که بخش بهره‌برداری شرکت‌های آب و فاضلاب مظلوم و مغفول قرار گرفته و نیاز به تجدیدنظرهای اساسی و کاربردی دارد.

* با توجه به حضور شما در جامعه مهندسين مشاور این جامعه چقدر توانسته است در انسجام بخشی به شرکت‌های مشاور از بعد علمی و آموزشی و ارتقای شرکت‌های مشاور موثر واقع شود؟

- جامعه مهندسين مشاور شامل ۲۰ رشته تخصصی است که یکی از آن‌ها رشته آب و فاضلاب است که طی ۲ دوره ۳ ساله من منتخب نماینده این گروه و طبعاً عضو شورای مدیریت جامعه بوده‌ام. یکی از کمیته‌های جامعه، کمیته آموزش است که من در دوره ۳ ساله گذشته رئیس کمیته بوده‌ام و باید عرض کنم نهایت سعی در برگزاری دوره‌های آموزشی مختلف داشته‌ایم. حتی زمانی قرار بود مجریان طرح دستگاه‌های اجرایی از طرف سازمان برنامه رتبه‌بندی شوند و پیشنهاد جامعه به‌عهده گرفتن این وظیفه بود. ولی تا به حال موافقت نشده است. می‌خواهم عرض کنم جامعه سعی بسیار در این جهت دارد ولی موفقیت‌های مورد انتظار را به دلایل مختلف به دست نیاورده است.

* با توجه به عضویت شرکت شما در انجمن آب و فاضلاب ایران چه انتظاری از همکاری با انجمن دارید؟

- بدون تعارف عرض کنم که عضویت ایران در انجمن آب و فاضلاب ایران یکی از آرزوهای من در زمینه ارتباط صنعت و دانشگاه بود که خوشبختانه با تاسیس این انجمن زمینه آن فراهم شده و کارشناسان ما فعالانه در سمینارها و فعالیت انجمن شرکت می‌کنند، بهره می‌برند و بهره می‌رسانند. حضور جناب دکتر تابش به عنوان شخص شاخصی که در این زمینه تجربیات پربهائی دارند و به تشخیص من عاشق این کار هستند برای انجمن مغتنم است.